

EN LA SOLITUD DELS CAMPS DE COTÓ

Bernard-Marie Koltès

Traducció de Sergi Belbel

AROLA EDITORS

EQUIP ARTÍSTIC

Traducció	Sergi Belbel
Direcció	Joan Ollé
Moviment	Andrés Corchero
Escenografia	Sebastià Brosa
Vestuari	Míriam Compte
Il·luminació	Lionel Spycher
So	Damien Bazin
Caracterització	Núria Lluell
Ajudant de direcció	Iban Beltran

Producció
Teatre Nacional de Catalunya

Teatre Nacional de Catalunya
Temporada 2016-2017
Direcció artística de Xavier Albertí

Patrocinador del TNC: Fundació Damm

REPARTIMENT

En la solitud dels camps de cotó es va estrenar a la Sala Petita del Teatre Nacional de Catalunya el 19 de gener de 2017 amb el repartiment següent:

El Client

Ivan Benet

El Dealer

Andreu Benito

La publicació d'aquest text es va fer mesos abans de l'estrena de l'espectacle al Teatre Nacional de Catalunya. Per aquest motiu, aquesta publicació pot estar subjecta a canvis.

Un deal és una transacció comercial sustentada en valors prohibits o estrictament controlats, i que es concerta, en espais neutres, indefinits, i no previstos per a aquests usos, entre proveïdors i demanaires, per entesa tàcita, signes convencionals o conversa de doble sentit —amb la finalitat d’esquivar els riscos de traïció i d’estafa que comporta una operació d’aquesta mena—, a qualsevol hora del dia i de la nit, independentment de les hores d’obertura reglamentàries dels llocs de comerç homologats, però més aviat durant les hores de tancament d’aquests.

EL DEALER

Si vostè camina per fora, a aquesta hora i en aquest lloc, és perquè desitja alguna cosa que no té, i jo puc proporcionar-l'hi, aquesta cosa; perquè si sóc en aquest lloc des de fa més temps que vostè i per més temps que vostè, i si ni tan sols aquesta hora que és la de les relacions salvatges entre els homes i els animals no me n'aparta, és perquè tinc el que cal per a satisfer el desig que passa davant meu, i és com un pes del qual he de deslliurar-me sobre tothom, home o animal, que passi davant meu.

Per això m'acosto a vostè, malgrat l'hora que és aquella en què habitualment l'home i l'animal es llienen salvatgement l'un damunt l'altre, jo m'acosto a vostè, amb les mans obertes i mostrant-li els palmells, amb la humilitat del qui proposa enfront del qui compra, amb la humilitat del qui posseeix enfront del qui desitja; i veig el seu desig com es veu una llum que s'encén, en una finestra dalt de tot d'un edifici, en el crepuscle; jo m'acosto a vostè com el crepuscle acosta la seva primera llum, suaument, respectuosament,

gairebé afectuosament, deixant a baix de tot al carrer l'animal i l'home estirant les seves brides i ensenyant-se salvatgement les dents.

No és que hagi endevinat el que vostè pot desitjar, ni tinc cap pressa per saber-ho; perquè el desig d'un comprador és la cosa més malenconiosa que hi ha, que contemplem com un petit secret que només demana que el penetrin i amb el qual ens prenem el nostre temps abans de penetrar-lo; com quan ens fan un regal embolicat i ens prenem el nostre temps desfent la llaçada. Sinó que jo mateix he desitjat, des del moment que sóc en aquest lloc, tot allò que tot home o animal pot desitjar en aquesta hora de foscor, i que l'obliga a sortir de casa seva malgrat els xiscles salvatges dels animals insatsifets i dels homes insatsifets; per això sé, millor que el comprador inquiet que manté encara un temps el seu misteri com una petita verge educada per a ser puta, que allò que vostè em demanarà jo ja ho tinc, i que només cal que vostè, sense que hagi de sentir-se ferit per l'aparent injustícia que hi ha a ser el demandant enfront del qui proposa, m'ho demani.

Ja que no hi ha autèntica injustícia sobre aquesta terra tret de la injustícia de la terra mateixa, que és estèril pel fred o estèril per la calor i rarament fèrtil per la suau barreja de la calor i del fred; no hi ha injustícia per aquell que camina sobre la mateixa parcel·la de terra sotmesa al mateix fred o a la mateixa calor o a

la mateixa suau barreja, i qualsevol home o animal que pot mirar un altre home o animal als ulls és igual que ell perquè caminen sobre la mateixa línia fina i plana de latitud, esclaus dels mateixos freds i de les mateixes calors, rics igualment i, igualment, pobres; i l'única frontera que existeix és la que hi ha entre el comprador i el venedor, tot i que incerta, en posseir tots dos el desig i l'objecte del desig, forat i punxa a la vegada, amb menys injustícia encara que la que hi ha a ser mascle o femella entre els homes i els animals. Per això adopto provisionalment l'eloqüència i li regalo, a vostè, l'arrogància, de manera que se'ns pugui distingir l'un de l'altre en aquesta hora que és ineludiblement la mateixa per a vostè i per a mi.

Digui'm, doncs, verge malenconiosa, en aquest moment en què xisclen sordament homes i animals, digui'm la cosa que desitja i que jo puc oferir-li, i l'hi oferiré suaument, gairebé afectuosament, potser amb afecte i tot; tot seguit, un cop omplerts els forats i aplanades les muntanyes que hi ha dintre nostre, ens allunyarem l'un de l'altre, en equilibri damunt el fil prim i pla de la nostra latitud, satisfets en mig dels homes i dels animals insatisfets de ser homes i insatisfets de ser animals; però no em demani que endevini el seu desig; em veuria obligat a enumerar tot el que posseeixo per satisfer els que passen davant meu des del temps que sóc aquí, i

el temps que necessitaria per a l'enumeració em ressecaria el cor i fatigaria sens dubte la seva esperança.

EL CLIENT

Jo no camino en un lloc concret ni a una hora concreta; camino i prou, anant d'un punt a un altre, per assumptes privats que es tracten en aquests punts i no en el trajecte; no sé de quin crepuscle em parla ni de cap mena de desigs i m'estimo més ignorar els accidents del meu trajecte. Anava d'aquella finestra il·luminada d'allà dalt, darrere meu, a aquella altra finestra il·luminada d'allà baix, davant meu, segons una línia molt recta que el travessa a vostè perquè vostè s'hi ha col·locat deliberadament. I és clar, no existeix cap mitjà que permeti, a qui es dirigeix d'una alçada a una altra alçada, evitar de baixar per tornar a pujar tot seguit, amb l'absurditat de dos moviments que s'anul·len i el risc, entre tots dos, d'esclafar amb cada pas les restes llençades per les finestres; com més amunt vius, més sa és l'espai, però més dura la caiguda; i quan l'ascensor t'ha dipositat a baix, et condemna a haver de caminar en mig de tot allò que no has volgut allà dalt, en mig d'un munt de records putrefactes, com quan, al restaurant, el cambrer et fa el compte i enumera, a les teves orelles fastiguejades, tots els plats que ja digereixes des de fa estona.

A més a més, hauria calgut que la foscor fos encara més densa i que jo no hagués pogut distingir cap detall

del seu rostre; aleshores potser no hauria pogut equivocar-me sobre la legitimitat de la seva presència i de la desviació que ha fet per col·locar-se en el meu camí i, tot seguit, provocar en mi una desviació que s'acomodés a la seva; però quina foscor seria prou densa per fer que vostè semblés menys fosc que ella? no hi ha nit sense lluna que no sembli migdia si vostè s'hi passeja, i aquest migdia de què parlo m'indica prou bé que no és l'atzar dels ascensors el que a vostè l'ha col·locat aquí, sinó una imprescriptible llei de la gravetat que li escau, que vostè porta, ben visible, damunt les espatlles com un sac, i que el lliga a aquesta hora, en aquest lloc des d'on calcula entre sospirs l'alçada dels edificis.

Pel que fa a allò que desitjo, si tal vegada hi hagués algun desig del qual pugui recordar-me aquí, en la foscor del crepuscle, en mig de xiscles d'animals de qui ni tan sols distingim la cua, a banda d'aquest desig tan autèntic que tinc de veure'l renunciar a la humilitat i que no em regali l'arrogància —perquè si tinc alguna debilitat per l'arrogància, odio la humilitat, en mi i en els altres, i aquest intercanvi em desplaça—, el que jo podria desitjar, vostè no ho tindria en absolut. El meu desig, si en tinc un, si l'hi digués, li cremaria la cara, li faria enretirar les mans amb un crit, i vostè fugiria en la foscor com un gos que corre tan de pressa que no se'n pot distingir ni la cua. Però no, el trasbals d'aquest lloc i d'aquesta hora em fa oblidar si he tingut mai cap desig

del qual pugui recordar-me, no, no en tinc ni tinc res per oferir, i ara caldrà que faci una desviació perquè jo no n'hagi de fer, cal que abandoni l'eix que jo seguia, que s'anul·li, perquè aquella llum d'allà dalt, a la part alta de l'edifici, a la qual s'acosta la foscor, continua brillant impertorbablement; forada aquesta foscor, de la mateixa manera que un misto encès forada el drap que pretén apagar-lo.

EL DEALER

Fa bé de creure que no baixo ni tinc cap intenció de pujar enlloc, però s'equivocaria si es pensés que això m'entristeix. Evito els ascensors com un gos evita l'aigua. No perquè es neguin a obrir-me'n les portes ni perquè em molesti tancar-m'hi; sinó perquè els ascensors en moviment em fan pessigolles i hi perdo la dignitat; i, si m'agrada que em facin pessigolles, m'agrada que deixin de fer-me'n quan la dignitat ho exigeix. Amb els ascensors passa com amb determinades drogues, si n'abuses, et quedes flotant, ni pujant ni baixant, confonent les línies corbes amb línies rectes, i glaçant el foc al seu centre. Tanmateix, des que sóc en aquest lloc, sé reconèixer les flames que, des de lluny, darrere els vidres, semblen glaçades com els crepuscles d'hivern, però a les quals només cal acostar-se, suaument, potser afectuosament, per recordar que no hi ha cap lluor definitivament freda, i el meu objectiu no és apagar-lo, a

vostè, sinó protegir-lo del vent, i assecar la humitat de l'hora amb l'escalfor d'aquesta flama.

Perquè, digui el que digui, la línia sobre la qual vostè caminava, si bé potser abans era recta, s'ha torçat quan m'ha vist, i jo he copsat l'instant precís en què vostè m'ha vist per l'instant precís en què el seu camí s'ha encorbat, i no encorbat per allunyar-se de mi, sinó encorbat per arribar fins a mi, altrament, no ens hauríem trobat mai, sinó que s'hauria allunyat de mi encara més, perquè vostè caminava amb la velocitat del que es desplaça d'un punt a un altre; i jo no hauria pogut atrapar-lo mai perquè només em desplaço lentament, tranquil·lament, gairebé immòbilment, amb el pas del que no va d'un punt a un altre sinó del que, en un lloc invariable, aguaita aquell que passa davant seu i espera que modifiqui lleugerament el seu trajecte. I si afirmo que vostè ha fet una corba, i sens dubte ara vostè pretindrà que es tractava d'una desviació per evitar-me, i jo afirmaré com a resposta que ha estat un moviment per acostar-se, és sens dubte perquè al cap i a la fi vostè no s'ha desviat en absolut, perquè tota línia recta només existeix en relació a un pla, perquè ens movem segons dos plans diferents, i perquè ara sí al cap i a la fi només existeix el fet que vostè m'ha mirat i que jo he interceptat aquesta mirada o al revés, i que, per tant, si abans era absoluta, la línia sobre la qual es desplaçava ha esdevingut relativa i complexa, ni recta ni corba, sinó fatal.

EL CLIENT

Tot i així, jo no tinc, per complaure'l a vostè, cap desig il·lícit. Jo faig el meu comerç només a les hores homologades del dia, en els llocs de comerç homologats i il·luminats amb llum elèctrica. Potser sóc una puta, però si ho sóc, el meu bordell no pertany a aquest món; el meu s'estén sota la llum legal i tanca les portes al vespre, segellat per la llei i il·luminat per la llum elèctrica, perquè ni la llum del sol és de fiar i té els seus servilismes. Què pot esperar, vostè, d'un home que no fa un pas que no sigui homologat ni legal ni estigui segellat ni inundat de llum elèctrica per totes les cantonades? I si sóc aquí, en camí, en espera, en suspens, en trànsit, fora de joc, fora de vida, provisional, pràcticament absent, com si diguéssim no aquí —perquè podem dir d'un home que travessa l'Atlàntic en avió que es troba en un moment determinat a Groenlàndia, i s'hi troba realment? o en el cor tempestuós de l'oceà?— i si jo he fet una desviació, tot i que la meva línia recta, del punt del qual vinc al punt al qual vaig no tingui cap motiu, cap ni un, per torçar-se de cop i volta, és perquè vostè em barra el pas, ple d'intencions il·lícites i de presumpcions d'intencions il·lícites cap a mi. Sàpiga, però, que el que més em repugna al món, encara més que la intenció il·lícita, més que l'activitat il·lícita en ella mateixa, és la mirada del que et considera ple d'intencions il·lícites i acostumat a tenir-ne; no només a causa de la mirada en si, tan tèrbola

tanmateix que faria enterbolir un torrent de muntanya, —i aquesta mirada que vostè té pot remoure el fang del fons d'un vas d'aigua— sinó perquè, només amb el pes d'aquesta mirada damunt meu, la virginitat que hi ha en mi se sent sobtadament violada, la innocència culpable, i la línia recta, que se suposa que m'ha de dur d'un punt lluminós a un altre punt lluminós, per culpa seva esdevé ganxuda i laberint obscur en l'obscur territori en el qual m'he perdut.

EL DEALER

Vostè intenta ficar un punxó sota la sella del meu cavall per irritar-lo i fer-lo encabritar; però encara que el meu cavall és nerviós i a vegades indòcil, jo el subjecto amb una brida curta i no s'encabrita tan fàcilment; un punxó no és una navalla, ell coneix bé el gruix de la seva pell, i sap adaptar-se a la picor. Tanmateix, qui coneix a la perfecció l'humor dels cavalls? A vegades aguanten una agulla clavada al flanc, i, d'altres, un bri de pols que ha quedat sota l'arnès pot fer-los excitar i fer giragonses i descavalcar el genet.

Sàpiga doncs que si li parlo, a aquesta hora, així, suament, potser encara amb respecte, no és com vostè: per la força de les circumstàncies, segons un llenguatge que el fa reconèixer com el que té por, una por petita i punxeguda, absurda, massa visible, com la d'un nen davant la possible plantofada del seu pare; jo, en canvi,

tinc el llenguatge del que no se'l reconeix, el llenguatge d'aquest territori i d'aquesta part del temps en què els homes estiren les regnes i en què els porcs es foten cops de cap contra la tanca; jo retinc la meua llengua com un semental per la brida perquè no s'abraoni damunt l'euga, perquè si deixés anar la brida, si afluiqués lleugerament la pressió dels meus dits i la tracció dels meus braços, els meus mots em descavalcarien a mi mateix i es llançarien a l'horitzó amb la violència d'un cavall àrab que sent el desert i que ja res no pot frenar.

Per això sense conèixe'l, des del primer mot, jo l'he tractat correctament, des del primer pas que he fet cap a vostè, un pas correcte, humil i respectuós, sense saber si hi havia res en vostè que mereixés el respecte, sense conèixer res de vostè que pogués fer-me veure si la comparació dels nostres dos estats m'autoritzava a mi a ser l'humil i a vostè l'arrogant, li he cedit l'arrogància a causa de l'hora del crepuscle en la qual ens hem acostat l'un a l'altre, perquè l'hora del crepuscle en la qual vostè s'ha acostat a mi és aquella en què la correcció deixa de ser obligatòria i esdevé doncs necessària, en què ja no hi ha res d'obligatori tret d'una relació salvatge en la foscor, i jo hauria pogut caure damunt seu com un drap sobre la flama d'una espelma, l'hauria pogut agafar pel coll de la camisa, per sorpresa. I aquesta correcció, necessària però gratuïta, que li he ofert, el lliga a mi, encara que només sigui perquè jo hauria pogut, per orgull, trepit-

jar-lo com una bota esclafa un paper greixós, perquè jo sabia, a causa de la mida que estableix la nostra primera diferència —i a aquesta hora i en aquest lloc tan sols la mida marca la diferència—, tots dos sabem qui és la bota i qui, el paper greixós.

EL CLIENT

Si tal vegada ho he fet, sàpiga que hauria desitjat no haver-lo mirat. La mirada es passeja i es posa i es pensa que es troba en terreny neutre i lliure, com una abella en un camp de flors, com el musell d'una vaca en l'espai clos d'un prat. Però què fer amb la mirada? Mirar cap al cel em torna nostàlgic i mirar capcot a terra m'entristeix, trobar a faltar una cosa i recordar que no la tens són totes dues coses igual de feixugues. Per tant, et cal mirar bé davant teu, a la teva alçada, sigui quin sigui el nivell en què has posat el peu provisionalment; per això quan caminava per allà on caminava fa una estona i on ara m'estic aturat, la meva mirada havia de topar tard o d'hora amb tot allò que s'hagués posat o que caminés a la mateixa alçada que jo; i és clar, tant per la distància com per les lleis de la perspectiva, qualsevol home i qualsevol animal es troba provisionalment i aproximadament a la mateixa alçada que jo. Potser, en realitat, l'única diferència que queda perquè se'ns distingeixi, o l'única injustícia si s'estima més així, és la que fa que un tingui una certa por d'una possible plantofada de